

25.1.2019

FIVA 7/01.01.00/2019

Julkinen

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Lausunto hallituksen esityksestä Kevasta annetun lain muuttamisesta

Finanssivalvonta kiittää mahdollisuudesta lausua Hallituksen esityksestä (HE 14/2018 vp), joka koskee Kevaa.

Kevaa koskevaa säädäntöä on nyt puheena olevan hallituksen esityksen lisäksi esitetty muutettavaksi muun muassa hallituksen esityksissä HE 278/2018 vp ja HE 17/2017 vp. Lisäksi Kevan mahdollisesta muuttamisesta työeläkeyhtiöksi käsitellään työryhmässä.

Merkittävien ja toisiinsa liittyvien muutosten erillinen käsittely vaikeuttaa kokonaisuuden hahmottamista. Oikeudellisesta kokonaisuudesta, sen kattavuudesta ja tavoitteidenmukaisuudesta tai vaikutuksista on siksi eräiltä merkittäviläkin osin hankala lausua.

Kevan valvonta

Finanssivalvonta on aiemmin kiinnittänyt huomiota valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan kesken jaetun valvonnan aiheuttamiin rajapintoihin ja katvealueisiin. Näihin on kiinnitetty huomiota myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä (StVM 6/2015 vp).

Hallituksen esityksessä (14/2018) ei esitä muutoksia Kevan valvontaan tältä osin, vaikka yleistä valvontaa koskevaan 6 §:ään esitetään muita muutoksia. Finanssivalvonta viittaa liitteinä oleviin lausuntoihinsa (FIVA 40/01.01.00/2018 ja FIVA 18/01.01.00/2018) ja katsoo, että Kevan valvontaa koskeviin säännöksiin tulisi tehdä lausunnoissa esitettyjä muutoksia. Finanssivalvonta kiinnittää erityisesti huomiota Kevan hallinnon valvontaan.

Finanssivalvonnalla ei ole oikeutta valvoa Kevan hallintoa. Hallinnolla ja sijoitustoiminnalla on kuitenkin keskeinen yhteys. Finanssivalvonta uudistaa aikaisemmin ministeriölle ja Eduskunnassa lausumansa sekä toteaa, että Kevasta annettua lakia tulisi kehittää siten, että valvonnallisia rajapintoja ja mahdollisia katvealueita ei enää muodostuisi. Finanssivalvonnan tehtäväksi tulisi nykyisten sijoitustoiminnan, rahoituksen suunnittelun sekä sisäpiirivalvonnan lisäksi säätää myös hallinnon valvonta. Finanssivalvonta viittaa tältä osin sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä (StVM 6/2015 vp – HE 21/2015 vp) kirjattuun.

25.1.2019

FIVA 7/01.01.00/2019

Julkinen

Työttömyysvakuutusrahastoa koskevassa, jaettuun valvontaan liittyvässä keskustelussa valvonnan siirtoa sosiaali- ja terveysministeriöltä kokonaan Finanssivalvonnalle perusteltiin hallituksen esityksessä (HE 42/2012) esimerkiksi seuraavin perustein:

"Sosiaali- ja terveysministeriö on huolehtinut työttömyysetuuksia ja niiden rahoitusta koskevan lainsäädännön ja muun norminannon valmistelusta, soveltamisohjeiden vahvistamisesta, valtion talousarvioon liittyvistä asioista sekä Euroopan unionin piirissä tapahtuvan ja kansainvälisen yhteistyön koordinoinnista. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön osuus työttömyysvakuutusrahaston valvonnassa, koska sen tehtävät eivät asiallisesti ole valvontatehtäviä. Työttömyysvakuutusrahaston valvontaviranomaisena toimisi siten Finanssivalvonta".

Ministeriöiden asema valvonnan osalta vastannee toisiaan.

Kahdelle taholle jaettu valvonta aiheuttaa rajapintojen ja katvealueiden lisäksi ongelmia mm. siinä, ettei Finanssivalvonnalla ole työeläkelaitoksia vastaavia määräyksenantovaltuuksia Kevan osalta. Tästä aiheutuu, että toisiinsa verrattaviin toimintoihin ja toimijoihin soveltuu erilainen sääntely, joka vaikeuttaa valvonnan toteuttamista ja vaikuttavuutta.

Kevan tehtävät

Finanssivalvonta on lausunnossaan 8.11.2018 kiinnittänyt huomiota Kevasta annetun lain 2 §:n 3 momentin tulkinnanvaraisuuteen ja erityisesti hallituksen esityksessä (HE 278/2018 vp) ehdotettuun työkyvyttömyysriskiä koskevaan toimialalajennukseen, jota Finanssivalvonta pitää hyvin ongelmallisena. Edellä mainittu erilainen ja eritasoinen sääntely eriytyisi tällä työkyvyttömyysriskin hallintaa koskevalla esityksellä entisestään. Tämä on myös kilpailunäkökulmasta ongelma mm. siksi, että Keva ja yksityissektorin työeläkelaitokset kilpailevat osin samoista asiakkuuksista.

Kevan mahdollisesta muuttamisesta työeläkeyhtiöksi on Finanssivalvonnan käsityksen mukaan pitkällä oleva erillinen työryhmätyö, jonka ehdotusten pohjalta tehtävät ratkaisut vaikuttavat merkittävästi myös näiden asioiden arviointiin koko työeläket toimialan kannalta. Tältä osin Finanssivalvonta viittaa 16.1.2019 antamaansa liitteenä olevaan lausuntoon FIVA 18/01.01.00/2018.

Finanssivalvonta katsoo em. syistä, että Kevaa koskevaa sääntelyä koskevia ehdotuksia, mm. hallintoon ja palveluihin ehdotettuja muutoksia vaikutuksineen tulisi arvioida kokonaisuutena.

25.1.2019

FIVA 7/01.01.00/2019

Julkinen

Yleisiä hallintovaatimuksia ja Kevan johtoa koskeva sääntely

Hallituksen esityksessä (14/2018) ehdotetaan uusia johtamistapaa ja hyvää hallintotapaa koskevia säännöksiä. Lisäksi esitetään säädettäväksi hallituksen hyväksymistä toimintaperiaatteista ja jatkuvuussuunnittelusta sekä vaatimuksesta arvioida hallintojärjestelmää, toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnittelua säännöllisesti.

Finanssivalvonta pitää tällaisten yleisten hallintovaatimusten ottamista lakiin kannatettavana. Sääntelyn osalta tulisi työeläket toimialan yhdenmukaisen sääntelyn varmistamiseksi huolehtia tässä yhteydessä myös hallinnon vaatimusten vastaavuudesta työeläket toimialan muiden toimijoiden kanssa.

Esityksessä ehdotetaan laajennuksia Kevan hallituksen tehtäviin. Päätoimintatavasta hallituksessa säädettäisiin tarkemmin ja johtosäännössä nykyisin olevia määräyksiä otettaisiin lakiin. Esitys sisältää myös tarkennuksia ja täsmennyksiä toimitusjohtajan tehtäviin, jotka ovat tarpeen jo muuttuvan hallituksen aseman takia. Finanssivalvonta pitää näitä ehdotuksia lähtökohtaisesti kannatettavina.

Finanssivalvonta kuitenkin huomauttaa, ettei toimitusjohtajan kelpoisuusvaatimuksiin edelleenkaan esitetä lisättäväksi työeläkealan tuntemusta. Finanssivalvonnan käsityksen mukaan tällainen olisi toimitusjohtajan tehtävät huomioiden tarkoituksenmukaista.

Toimitusjohtajalta ei edellytetä myöskään hyvämaineisuutta, vaikka tätä vaaditaan nykyään Kevan hallituksen jäseneltä ja esitetään edellytettäväksi myös valtuutetuilta. Finanssivalvonnan käsityksen mukaan toimitusjohtajalta olisi johdonmukaista ja perusteltua edellyttää hyvämaineisuutta, jolloin sääntely myös vastaisi työeläkeyhtiöissä sovellettavaa sääntelyä.

Vaalivaliokunnan osalta tulisi ohjesäännössä huomioida myös tämän valiokunnan tehtävät ja niiden suorittamisessa sovellettaviksi tulevat säännökset. Ohjesäännön tulisi esimerkiksi sisältää se, että vaalivaliokunnan täytyy huomioida hallituksen pätevyyttä ja sopivuutta koskevat edellytykset hallituksen jäsenten nimityksiä valmistellessaan.

25.1.2019

FIVA 7/01.01.00/2019

Julkinen

Lain 9 §:n 5 momenttiin esitetään säännöstä, jonka mukaan Kevan hallitus voisi siirtää toimivaltaansa toimitusjohtajalle ja viranhaltijoille tai työntekijöille. Finanssivalvonnan käsityksen mukaan tällaisen sääntelyn yhteydessä tulisi painottaa sitä, että hallituksella säilyy valvontavelvollisuus ja vastuu myös sellaisissa asioissa, jotka se on delegoinut toimitusjohtajalle tai henkilökunnalle. Sääntelystä ei saisi muodostua kuvaa, että hallitus voisi vapaasti omilla delegointipäätöksillään kaventaa valvontavastuutaan.

FINANSSIVALVONTA

Kaisa Forsström
osastopäällikkö
Marko Aarnio
toimistopäällikkö

Liitteet

Lausunnot FIVA 18/01.01.00/2018 ja FIVA 40/01.01.00/2018